

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

5 septembrie 2012 *

„Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Decizia-cadru 2002/584/JAI — Mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre — Articolul 4 punctul 6 — Motiv de neexecutare facultativă a mandatului european de arestare — Transpunere în dreptul intern — Persoană arestată, resortisant al statului membru emitent — Mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate — Legislație a unui stat membru care rezervă facultatea neexecutării mandatului european de arestare cazului persoanelor căutate care au cetățenia statului respectiv”

În cauza C-42/11,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de cour d'appel d'Amiens (Franța), prin decizia din 18 ianuarie 2011, primită de Curte la 31 ianuarie 2011, în procedura referitoare la executarea unui mandat european de arestare emis împotriva

João Pedro Lopes Da Silva Jorge,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot și U. Lohmus, președinți de cameră, domnii A. Rosas, E. Levits, A. Ó Caoimh (raportor), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 31 ianuarie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Lopes Da Silva Jorge, de D. Fayein-Bourgois, avocat;
- pentru guvernul francez, de G. de Bergues, de J.-S. Pilczer, precum și de B. Beaupère-Manokha, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de J. Vlácil, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Kemper, în calitate de agenți;
- pentru guvernul olandez, de C. Wissels și de M. Bulterman, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: franceza.

— pentru guvernul austriac, de C. Pesendorfer, în calitate de agent;

— pentru guvernul polonez, de M. Szpunar și de M. Arciszewski, precum și de B. Czech, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de W. Bogensberger și de R. Troosters, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 20 martie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), precum și a articolului 18 TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul executării în Franța a unui mandat european de arestare emis la 14 septembrie 2006 de către tribunalul penal din Lisabona (Portugalia) împotriva domnului Lopes Da Silva Jorge, resortisant portughez care domiciliază în Franța, în scopul executării unei pedepse de cinci ani de închisoare pentru trafic de stupefiante.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 Articolul 2 alineatul (2) din Convenția asupra transferării persoanelor condamnate, semnată la Strasbourg la 21 martie 1983, prevede:

„O persoană condamnată pe teritoriul unei părți poate, în conformitate cu dispozițiile prezentei convenții, să fie transferată pe teritoriul unei alte părți pentru a executa pedeapsa care i-a fost aplicată. În acest scop, persoana condamnată poate solicita fie statului în care a fost condamnată, fie statului de executare să fie transferată în temeiul prezentei convenții.”

- 4 Articolul 3 din această convenție prevede:

„(1) O transferare nu poate avea loc în termenii prezentei convenții decât în condițiile următoare:

(a) condamnatul trebuie să fie resortisant al statului de executare.

[...]

(4) Orice stat poate, în orice moment, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să definească, în ceea ce-l privește, termenul «resortisant» în înțelesul prezentei convenții.”

Dreptul Uniunii

Decizia-cadru 2002/584

5 Considerentele (1) și (5)-(8) ale Deciziei-cadru 2002/584 au următorul cuprins:

„(1) În conformitate cu concluziile Consiliului European de la Tampere din 15 și 16 octombrie 1999, în special punctul (35), ar trebui să fie eliminată, între statele membre, procedura formală de extrădare pentru persoanele care încearcă să se sustragă justiției după ce au făcut obiectul unei condamnări definitive și să fie accelerate procedurile de extrădare privind persoanele bănuite că ar fi săvârșit o infracțiune.

[...]

(5) Obiectivul stabilit pentru Uniune, și anume de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, duce la eliminarea extrădării între statele membre și la înlocuirea acesteia cu un sistem de predare între autoritățile judiciare. [...] Relațiile de cooperare clasice care au dominat până în prezent între statele membre ar trebui să fie înlocuite cu un sistem de liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, atât a celor anterioare sentinței de condamnare, cât și a celor definitive, într-un spațiu de libertate, securitate și justiție.

(6) Mandatul european de arestare prevăzut în prezenta decizie-cadru constituie prima concretizare, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce pe care Consiliul European l-a calificat drept «piatra de temelie» a cooperării judiciare.

(7) Dat fiind faptul că obiectivul de a înlocui sistemul de extrădare multilateral întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 nu poate fi suficient realizat de statele membre acționând unilateral și, prin urmare, datorită dimensiunii și efectelor sale, poate fi mai bine realizat la nivelul Uniunii, Consiliul poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum se prevede la articolul 2 din [T]ratatul [UE] și la articolul 5 din [T]ratatul [CE] [...]

(8) Deciziile privind executarea mandatului european de arestare trebuie să facă obiectul unor controale suficiente, ceea ce înseamnă că o autoritate judiciară din statul membru în care a fost arestată persoana căutată va trebui să ia decizia de predare a acesteia.”

6 Articolul 1 din Decizia-cadru 2002/584 definește mandatul european de arestare și obligația de executare după cum urmează:

„(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

[...]”

7 Articolul 3 din aceeași decizie-cadru enumeră trei „[m]otive de neexecutare obligatorie a mandatului european de arestare”.

- 8 Articolul 4 din Decizia-cadru 2002/584, care privește motivele de neexecutare facultativă a mandatului european de arestare, enunță în șapte puncte motivele respective. Punctul 6 prevede în această privință:

„Autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea mandatului european de arestare:

[...]

6. în cazul în care mandatul european de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate, atunci când persoana căutată rămâne în statul membru de executare, este resortisant sau rezident al acestuia, iar acest stat se angajează să execute această pedeapsă sau măsură de siguranță în conformitate cu dreptul său intern.”

Decizia-cadru 2008/909/JAI

- 9 Considerentele (2) și (4) ale Deciziei-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană (JO L 327, p. 27) au următorul cuprins:

„(2) La 29 noiembrie 2000, Consiliul, în conformitate cu concluziile de la Tampere, a adoptat un program de măsuri pentru punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești în materie penală [JO 2001, C 12, p. 10], în care a solicitat o evaluare a necesității instituirii unor mecanisme moderne de recunoaștere reciprocă a sentințelor definitive care implică privarea de libertate (măsura 14) și aplicarea extinsă a principiului transferării persoanelor condamnate, astfel încât să includă persoanele rezidente într-un stat membru (măsura 16).

[...]

(4) Toate statele membre au ratificat Convenția Consiliului Europei din 21 martie 1983 privind transferarea persoanelor condamnate. În temeiul convenției în cauză, persoanele condamnate pot fi transferate, în scopul executării restului pedepsei, doar statului de cetățenie al acestora și doar cu consimțământul acestor persoane și al statelor implicate. Protocolul adițional la convenția respectivă, din 18 decembrie 1997, care permite transferarea fără consimțământul persoanei, sub rezerva anumitor condiții, nu a fost ratificat de către toate statele membre. Niciunul dintre aceste instrumente nu impune o obligație de principiu privind preluarea persoanelor condamnate în scopul executării pedepsei sau ordinului.”

- 10 Sub titlul „Scopul și domeniul de aplicare”, articolul 3 din această decizie-cadru prevede la alineatul (1):

„Scopul prezentei decizii-cadru este de a stabili norme în temeiul cărora un stat membru urmează să recunoască o hotărâre judecătorească și să execute pedeapsa, în vederea facilitării reabilitării sociale a persoanei condamnate.”

- 11 Articolul 17, intitulat „Legea care reglementează executarea”, din decizia-cadru menționată prevede la alineatul (1):

„Executarea unei pedepse este reglementată de legea statului de executare. Autoritățile statului de executare sunt singurele competente, sub rezerva alineatelor (2) și (3), să decidă cu privire la procedurile de executare și să stabilească toate măsurile aferente, inclusiv temeiurile pentru eliberarea înainte de termen sau condiționată.”

- 12 Articolul 25 din aceeași decizie cadru, intitulat „Executarea sentințelor ca urmare a unui mandat european de arestare”, are următorul cuprins:

„Fără a aduce atingere [D]eciziei-cadru [2002/584], dispozițiile prezentei decizii-cadru se aplică *mutatis mutandis*, în măsura în care sunt compatibile cu dispozițiile deciziei-cadru respective, executării pedepselor, în situațiile în care un stat membru se angajează să execute pedeapsa în conformitate cu articolul 4 alineatul (6) din decizia-cadru respectivă sau în cazul în care, în temeiul articolului 5 alineatul (3) din decizia-cadru respectivă, acesta a impus condiția ca persoana să fie returnată pentru a executa pedeapsa în statul membru în cauză, cu scopul de a se evita impunitatea persoanei respective.”

- 13 Articolul 26 din Decizia-cadru 2008/909, care, potrivit titlului său, privește raportul cu alte acorduri și înțelegeri, prevede la alineatul (1):

„Fără a aduce atingere aplicării acestora între statele membre și statele terțe, precum și aplicării lor într-o perioadă tranzitorie, în conformitate cu articolul 28, prezenta decizie-cadru înlocuiește, de la 5 decembrie 2011, dispozițiile corespunzătoare ale următoarelor convenții aplicabile în relațiile dintre statele membre:

— Convenția europeană asupra transferării persoanelor condamnate din 21 martie 1983, precum și protocolul adițional la aceasta din 18 decembrie 1997,

[...]”

- 14 Articolul 28 alineatul (1) din această decizie-cadru prevede:

„Cererile primite înainte de 5 decembrie 2011 continuă să fie reglementate în conformitate cu instrumentele juridice existente privind transferarea persoanelor condamnate. Cererile primite după data respectivă sunt reglementate de normele adoptate de către statele membre în conformitate cu prezenta decizie-cadru.”

- 15 Articolul 29 alineatul (1) din decizia-cadru menționată prevede:

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se conforma dispozițiilor prezentei decizii-cadru până la 5 decembrie 2011.”

Dreptul francez

- 16 Articolul 695-24 din Codul de procedură penală prevede:

„Executarea unui mandat european de arestare poate fi refuzată:

[...]”

- 2° Dacă persoana căutată pentru executarea unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate are cetățenia franceză și dacă autoritățile franceze competente se angajează să procedeze la această executare.

[...]”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 17 Prin hotărârea din 3 decembrie 2003, care a dobândit autoritate de lucru judecat, tribunalul penal din Lisabona l-a condamnat pe domnul Lopes Da Silva Jorge la o pedeapsă de cinci ani de închisoare pentru infracțiuni de trafic de stupefiante săvârșite în perioada aprilie-iulie 2002.
- 18 La 14 septembrie 2006, instanța menționată a emis un mandat european de arestare împotriva domnului Lopes Da Silva Jorge în vederea executării pedepsei.
- 19 Ulterior, domnul Lopes Da Silva Jorge s-a instalat în Franța. La 11 iulie 2009, acesta s-ar fi căsătorit cu o resortisantă franceză, cu care ar locui de la acea dată pe teritoriul francez. Acesta ar lucra în Franța de la 3 februarie 2008 ca șofer regional, în temeiul unui contract de muncă pe durată nedeterminată pentru o întreprindere stabilită în acest stat membru.
- 20 La 19 mai 2010, domnul Lopes Da Silva Jorge s-a prezentat, în urma unei citări telefonice, la serviciile de poliție franceză competente, care, cu această ocazie, au pus în executare mandatul european de arestare emis împotriva sa și l-au informat cu privire la drepturile sale.
- 21 La 20 mai 2010, procurorul general al Parchetului de pe lângă cour d'appel d'Amiens, după ce a verificat identitatea domnului Lopes Da Silva Jorge și după ce l-a informat cu privire la cuprinsul acestui mandat european de arestare, precum și cu privire la conținutul dreptului său la apărare, a dispus încarcerarea sa.
- 22 Prin hotărârea din 25 mai 2010, cour d'appel d'Amiens a decis punerea în libertate sub control judiciar a domnului Lopes Da Silva Jorge.
- 23 În cadrul procedurii principale referitoare la executarea acestui mandat european de arestare, procurorul general al Parchetului de pe lângă cour d'appel d'Amiens a solicitat predarea domnului Lopes Da Silva Jorge către autoritățile judiciare emitente pentru motivul că mandatul de arestare menționat fusese emis de către aceste autorități cu respectarea cerințelor legale și că nu era aplicabil niciun motiv de neexecutare obligatorie sau facultativă prevăzut în special la articolul 695-24 din Codul de procedură penală. Invitat să adopte o poziție cu privire la incidența Hotărârii Curții din 6 octombrie 2009, Wolzenburg (C-123/08, Rep., p. I-9621), procurorul general al Parchetului de pe lângă cour d'appel d'Amiens a arătat că domnul Lopes Da Silva Jorge are dreptul să se prevaleze de legislația franceză care stabilește condițiile în care autoritatea competentă poate să refuze executarea unui mandat european de arestare emis în vederea executării unei pedepse privative de libertate și, așadar, de articolul 695-24 din Codul de procedură penală. Acesta observă totuși că motivul de refuz al executării unui mandat european de arestare prevăzut la acest articol numai în ceea ce privește resortisanții francezi este, în conformitate cu articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, facultativ. După cum ar fi statuat chambre criminelle de la Cour de cassation (Franța) în hotărârea din 7 februarie 2007 (nr. 07-80.162, Bull. crim. nr. 39), articolul 695-24 din Codul de procedură penală s-ar aplica, așadar, numai în privința resortisanților francezi și cu condiția ca autoritățile franceze competente să se angajeze să procedeze ele însele la executarea pedepsei.
- 24 În schimb, domnul Lopes Da Silva Jorge solicită instanței de trimitere să refuze executarea mandatului european de arestare și să dispună executarea pedepsei sale cu închisoarea în Franța. În această privință, domnul Lopes Da Silva Jorge susține, printre altele, că predarea sa către autoritățile judiciare portugheze ar fi contrară articolului 8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950. Aceasta ar aduce o atingere disproporționată dreptului la respectarea vieții sale private și de familie, întrucât acesta locuiește în Franța cu soția sa de cetățenie franceză și lucrează în acest stat membru ca șofer regional în temeiul unui contract de muncă pe durată nedeterminată încheiat cu o întreprindere franceză. Invocând Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, domnul Lopes Da Silva Jorge susține de asemenea că articolul 695-24 din Codul de procedură penală, prin faptul că rezervă numai resortisanților naționali

motivul de neexecutare facultativă enunțat la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, constituie o transpunere incorectă a acestei din urmă dispoziții, din moment ce aceasta permite aplicarea motivului menționat și în privința rezidenților statului membru de executare. Pe de altă parte, ar rezulta de aici o discriminare pe motiv de cetățenie în sensul articolului 18 TFUE, în măsura în care diferența de tratament instituită prin această dispoziție națională între resortisanții naționali și resortisanții altor state membre nu este justificată în mod obiectiv.

- 25 În decizia de trimitere, cour d'appel d'Amiens ridică, așadar, problema dacă articolul 695-24 din Codul de procedură penală, prin faptul că rezervă numai resortisanților naționali posibilitatea de a beneficia de motivul de neexecutare facultativă a unui mandat european de arestare enunțat la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, este, având în vedere Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, conform cu această prevedere din decizia-cadru și cu articolul 18 TFUE.
- 26 În aceste condiții, cour d'appel d'Amiens a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Principiul nediscriminării prevăzut la articolul [18 TFUE] se opune unei legislații naționale precum cea prevăzută la articolul 695-24 din Codul de procedură penală, care rezervă facultatea de a refuza executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate cazului în care persoana căutată are cetățenia franceză, iar autoritățile franceze competente se angajează să procedeze la această executare?
- 2) Principiul transpunerii în dreptul intern a motivului de neexecutare prevăzut la articolul 4 [punctul] 6 din Decizia-cadru 2002/584 este lăsat la discreția statelor membre sau are caracter obligatoriu și, mai ales, un stat membru poate adopta o măsură care să implice o discriminare pe motiv de cetățenie?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 27 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 și articolul 18 TFUE trebuie interpretate în sensul că un stat membru de executare poate, în cadrul transpunerii articolului 4 punctul 6, să decidă să limiteze situațiile în care autoritatea judiciară națională de executare este îndreptățită să refuze predarea unei persoane care se încadrează în sfera de aplicare a acestei dispoziții, excluzând în mod absolut și automat resortisanții altor state membre care rămân sau au reședința pe teritoriul său.
- 28 Trebuie amintit că Decizia-cadru 2002/584, astfel cum reiese mai ales din articolul 1 alineatele (1) și (2), precum și din considerentele (5) și (7) ale acesteia, are ca obiect înlocuirea sistemului multilateral de extrădare între statele membre cu un sistem de predare între autoritățile judiciare a persoanelor condamnate sau bănuite, în scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, acest din urmă sistem fiind bazat pe principiul recunoașterii reciproce (a se vedea Hotărârea din 3 mai 2007, *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, Rep., p. I-3633, punctul 28, Hotărârea din 17 iulie 2008, *Kozłowski*, C-66/08, Rep., p. I-6041, punctele 31 și 43, Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, punctul 56, precum și Hotărârea din 16 noiembrie 2010, *Mantello*, C-261/09, Rep., p. I-11477, punctul 35).
- 29 Or, principiul respectiv presupune, în temeiul articolului 1 alineatul (2) din această decizie-cadru, că statele membre sunt în principiu obligate să dea curs unui mandat european de arestare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 decembrie 2008, *Leymann și Pustovarov*, C-388/08 PPU, Rep., p. I-8983, punctul 51, Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, punctul 57, precum și Hotărârea Mantello, citată anterior, punctele 36 și 37).

- 30 Deși principiul recunoașterii reciproce stă la baza structurii Deciziei-cadru 2002/584, această recunoaștere nu implică totuși o obligație absolută de executare a mandatului de arestare emis. Astfel, sistemul deciziei-cadru menționate, după cum rezultă în special din articolul 4 din aceasta, lasă statelor membre posibilitatea de a permite, în situații specifice, autorităților judiciare competente să decidă că o pedeapsă aplicată trebuie să fie executată pe teritoriul statului membru de executare (Hotărârea din 21 octombrie 2010, B., C-306/09, Rep., p. I-10341, punctele 50 și 51).
- 31 Astfel se întâmplă în special în cazul articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, care prevede un motiv de neexecutare facultativă a mandatului european de arestare în temeiul căruia autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea unui astfel de mandat emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate atunci când persoana căutată „rămâne în statul membru de executare, este resortisant sau rezident al acestuia”, iar acest stat se angajează să execute această pedeapsă în conformitate cu dreptul său intern.
- 32 În această privință, Curtea a declarat deja că acest motiv de neexecutare facultativă are ca scop în special să permită autorității judiciare de executare să acorde o importanță deosebită posibilității de a crește șansele de reinserție socială ale persoanei căutate după executarea pedepsei la care aceasta din urmă a fost condamnată (a se vedea Hotărârile citate anterior Kozłowski, punctul 45, Wolzenburg, punctele 62 și 67, precum și B., punctul 52).
- 33 Nu este mai puțin adevărat că, atunci când aplică această dispoziție, statele membre dispun de o marjă de apreciere certă. Astfel, un stat membru de executare poate în mod legitim să nu urmărească un asemenea obiectiv decât în ceea ce privește persoanele care au demonstrat un grad cert de integrare în societatea din statul respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, punctele 61, 67 și 73).
- 34 Astfel, se admite că, atunci când transpun articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, statele membre pot limita, în sensul indicat de norma esențială prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din aceasta, situațiile în care ar trebui, în calitate de stat membru de executare, să poată refuza predarea unei persoane care intră sub incidența respectivului articol 4 punctul 6, subordonând aplicarea acestei dispoziții, atunci când persoana căutată este un resortisant al unui alt stat membru cu drept de ședere întemeiat pe articolul 21 alineatul (1) TFUE, condiției ca acest resortisant să fi avut reședința legală în cursul unei anumite perioade pe teritoriul statului membru de executare respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, punctele 62 și 74).
- 35 Cu toate acestea, în cazul în care un stat membru transpune articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 în dreptul său intern, acesta trebuie să țină seama de faptul că domeniul de aplicare al acestei dispoziții este limitat la persoanele care sunt „resortisan[ți]” ai statului membru de executare și la cele care, dacă nu sunt resortisanți ai statului respectiv, „rămân” în acest stat sau „[sunt] reziden[ți]” ai acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea Kozłowski, citată anterior, punctul 34).
- 36 Or, termenii „este rezident” și „rămâne” trebuie să facă obiectul unei definiri uniforme în toate statele membre în măsura în care privesc noțiuni autonome din dreptul Uniunii (a se vedea Hotărârea Kozłowski, citată anterior, punctele 41-43).
- 37 Pe de o parte, deși statele membre dispun, după cum reiese din cuprinsul punctului 33 din prezenta hotărâre, de o marjă de apreciere certă atunci când transpun articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 în dreptul intern, ele nu pot să dea acestor termeni un înțeles mai larg decât cel care decurge dintr-o interpretare uniformă a acestei dispoziții în toate statele membre (a se vedea Hotărârea Kozłowski, citată anterior, punctul 43).

- 38 În această privință, Curtea a statuat deja că termenul „rămâne” nu poate fi interpretat într-un mod extensiv care ar presupune ca autoritatea judiciară de executare să poată refuza executarea unui mandat european de arestare pentru simplul motiv că persoana căutată se află temporar pe teritoriul statului membru de executare (Hotărârea Kozłowski, citată anterior, punctul 36).
- 39 Pe de altă parte, statele membre, transpunând articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 în dreptul intern, sunt obligate să respecte articolul 18 TFUE.
- 40 Or, având în vedere în special obiectivul urmărit de articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum este amintit la punctul 32 din prezenta hotărâre, și anume de a crește șansele de reinsertie socială ale unei persoane condamnate la o pedeapsă privativă de libertate într-un alt stat membru, resortisanții statului membru de executare și resortisanții altor state membre care au reședința sau rămân în statul membru de executare și sunt integrați în societatea acestui stat nu ar trebui în principiu să fie tratați în mod diferit (a se vedea în acest sens Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, punctul 68).
- 41 În aceste condiții, nu se poate admite că o persoană căutată care, fără a fi resortisant al statului membru de executare, rămâne sau este rezidentă în acest stat o anumită perioadă nu ar fi în niciun caz susceptibilă să fi stabilit cu acel stat legături care să poată justifica posibilitatea de a invoca acest motiv de neexecutare facultativă (Hotărârea Kozłowski, citată anterior, punctul 37).
- 42 Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 34 din prezenta hotărâre, Curtea a admis deja, în privința unui stat membru care a transpus articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 prin stabilirea unor cerințe speciale referitoare la aplicarea acestei dispoziții, că, la fel ca o cerință privind cetățenia pentru resortisanții proprii, o condiție privind reședința neîntreruptă pentru o perioadă de cinci ani pentru resortisanții celorlalte state membre poate fi considerată ca fiind de natură să garanteze că persoana căutată este suficient de integrată în statul membru de executare (a se vedea Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, punctul 68).
- 43 Pe de altă parte, Curtea a statuat de asemenea că, atunci când un stat membru a transpus articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 fără să fi prevăzut totuși condiții speciale referitoare la aplicarea acestei dispoziții, pentru a stabili dacă, într-un caz concret, între persoana căutată și statul membru de executare există legături care să permită să se constate că această persoană este rezidentă sau rămâne în acest stat în sensul articolului 4 punctul 6 din decizia-cadru, revine autorității judiciare de executare sarcina de a efectua o apreciere globală a mai multe elemente obiective care caracterizează situația acestei persoane, printre care se numără în special durata, natura și condițiile șederii persoanei căutate, precum și legăturile familiale și economice pe care le întreține aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Kozłowski, punctele 48 și 49, precum și Wolzenburg, punctul 76).
- 44 Pentru a justifica tratamentul diferențiat între resortisanții francezi și cei ai celorlalte state membre, guvernul francez susține, cu toate acestea, că Decizia-cadru 2002/584 nu a prevăzut niciun mecanism care să permită unui stat membru să execute o pedeapsă pronunțată într-un alt stat membru, articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 făcând trimitere în această privință la dreptul statelor membre, întrucât aplicarea motivului de neexecutare prevăzut de această dispoziție este condiționat de angajamentul statului membru de executare de a executa această pedeapsă „în conformitate cu dreptul său intern”.
- 45 Or, guvernul francez arată că, potrivit dreptului său intern în vigoare, acesta se poate angaja să execute pedeapsa aplicată unei persoane condamnate numai dacă aceasta are cetățenia franceză. Astfel, spre deosebire de alte state membre, Republica Franceză nu este parte la Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor represive, semnată la Haga la 28 mai 1970, sau la Convenția dintre statele membre ale Comunităților Europene privind executarea hotărârilor judecătorești [penale] străine din 13 noiembrie 1991. În schimb, ca toate celelalte state membre, Republica Franceză

a ratificat Convenția asupra transferării persoanelor condamnate, semnată la Strasbourg la 21 martie 1983, al cărei articol 3 alineatul (1) litera (a) prevede că o transferare în vederea executării unei pedepse poate fi avută în vedere numai către statul a cărui cetățenie o are persoana condamnată.

- 46 Guvernul francez subliniază că tocmai acesta este motivul pentru care legiuitorul Uniunii a adoptat Decizia-cadru 2008/909, care vizează în special să extindă principiul transferării persoanelor condamnate la cazul persoanelor care sunt rezidente într-un stat membru. Această decizie-cadru se aplică, potrivit articolului 25, în cazul executării pedepselor în situațiile în care un stat membru se angajează să execute pedeapsa în conformitate cu articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584. Cu toate acestea, potrivit articolului 29 din Decizia-cadru 2008/909, statele membre trebuie să transpună dispozițiile acesteia până la data de 5 decembrie 2011. Pe de altă parte, articolul 28 alineatul (1) din aceeași decizie-cadru prevede că cererile primite înainte de 5 decembrie 2011 continuă să fie reglementate în conformitate cu instrumentele juridice existente privind transferarea persoanelor condamnate.
- 47 Cu toate acestea, după cum a arătat chiar guvernul francez în răspuns la o întrebare adresată de Curte în ședință și după cum au susținut de asemenea guvernele german și olandez, deși articolul 3 alineatul (1) litera (a) din Convenția asupra transferării persoanelor condamnate permite statelor care sunt părți la această convenție să rezerve numai resortisanților naționali posibilitatea de a executa pe teritoriul național o pedeapsă pronunțată într-un alt stat, nici această convenție și nici vreo altă normă de drept internațional nu obligă statele respective să prevadă o asemenea normă.
- 48 Astfel, în cadrul ședinței, Comisia Europeană a arătat, fără să fie contrazisă cu privire la acest aspect, că, în temeiul articolului 3 alineatul (4) din convenția menționată, orice stat care este parte la aceasta poate să definească, oricând, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, termenul „resortisant” în sensul acestei convenții ca incluzând anumite categorii de persoane care rămân sau sunt rezidente pe teritoriul acestui stat fără să aibă cetățenia statului respectiv. Unele dintre părțile contractante, cum ar fi, printre altele, Regatul Danemarcei, Irlanda, Republica Italiană, Republica Finlanda și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, au formulat în fapt astfel de declarații.
- 49 Trebuie să se concluzioneze, așadar, că pretinsa imposibilitate de a executa în statul membru de executare o pedeapsă privativă de libertate pronunțată într-un alt stat membru împotriva unui resortisant al unui alt stat membru nu poate justifica tratamentul diferențiat între un astfel de resortisant și un resortisant francez care decurge din faptul că motivul de neexecutare facultativă enunțat la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 este rezervat în mod exclusiv resortisanților naționali.
- 50 În consecință, atunci când transpun articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 în dreptul intern, statele membre nu pot, cu riscul de a aduce atingere principiului nediscriminării pe motiv de cetățenie, să limiteze acest motiv de neexecutare numai la cazul resortisanților naționali, cu excluderea absolută și automată a resortisanților altor state membre care rămân sau sunt rezidenți pe teritoriul statului membru de executare, indiferent de legăturile pe care aceștia le au cu acest stat membru.
- 51 Această constatare nu presupune că statul membru în discuție trebuie în mod necesar să refuze executarea mandatului european de arestare emis împotriva unei persoane care este rezidentă sau care rămâne în acest stat, ci, în măsura în care aceasta prezintă un grad de integrare în societatea statului membru respectiv comparabil cu cel al unui resortisant național, autoritatea judiciară de executare trebuie să poată aprecia dacă există un interes legitim care să justifice ca pedeapsa aplicată în statul membru emitent să fie executată pe teritoriul statului membru de executare.
- 52 De aici rezultă că, deși un stat membru poate, în cadrul transpunerii articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, să decidă să limiteze situațiile în care autoritatea judiciară națională de executare poate refuza să predea o persoană care se încadrează în domeniul de aplicare al acestei dispoziții, consolidând astfel sistemul de predare instituit prin această decizie-cadru în conformitate cu

principiul recunoașterii reciproce (Hotărârea Wolzenburg, citată anterior, punctele 58 și 59), acesta nu poate exclude în mod absolut și automat din acest domeniu de aplicare resortisanții altor state membre care rămân sau sunt rezidenți pe teritoriul său, indiferent de legăturile pe care le au cu acesta din urmă.

- 53 Potrivit jurisprudenței, deși deciziile-cadru nu pot, în temeiul articolului 34 alineatul (2) litera (b) UE, să aibă efect direct, caracterul lor obligatoriu determină totuși în privința autorităților naționale, în special a instanțelor naționale, o obligație de interpretare conformă a dreptului național (Hotărârea din 16 iunie 2005, Pupino, C-105/03, Rec., p. I-5285, punctele 33 și 34).
- 54 La aplicarea dreptului intern, instanța națională este obligată, așadar, în măsura posibilului, să interpreteze dispozițiile acestuia în lumina textului și a finalității deciziei-cadru în cauză pentru a atinge rezultatul urmărit de aceasta. Această obligație de interpretare conformă a dreptului național este inerentă sistemului Tratatului FUE, în măsura în care permite instanțelor naționale să asigure, în cadrul competențelor lor, deplina eficacitate a dreptului Uniunii atunci când judecă litigiile cu care sunt sesizate (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea din 5 octombrie 2004, Pfeiffer și alții, C-397/01-C-403/01, Rec., p. I-8835, punctele 113 și 114, precum și Hotărârea din 24 ianuarie 2012, Dominguez, C-282/10, punctul 24).
- 55 Desigur, acest principiu de interpretare conformă a dreptului național are anumite limite. Astfel, obligația instanței naționale de a se referi la conținutul unei decizii-cadru atunci când interpretează și aplică normele relevante ale dreptului intern este limitată de principiile generale ale dreptului și nu poate fi utilizată ca temei pentru o interpretare *contra legem* a dreptului național (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Pupino, punctul 47, și Dominguez, punctul 25 și jurisprudența citată).
- 56 Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că principiul interpretării conforme impune ca instanțele naționale să facă tot ce ține de competența lor, luând în considerare ansamblul dreptului intern și aplicând metodele de interpretare recunoscute de acesta, pentru a garanta efectivitatea deplină a deciziei-cadru în discuție și pentru a identifica o soluție conformă cu finalitatea urmărită de aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârea Dominguez, citată anterior, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 57 În cauza principală, instanța de trimitere trebuie, în acest scop, să ia în considerare nu numai dispozițiile prin care este transpusă Decizia-cadru 2002/584, ci și principiile și dispozițiile din ordinea juridică internă care guvernează consecințele pe care instanța le poate deduce dintr-o discriminare interzisă de dreptul național, în special pe cele care permit acestei instanțe să atenueze o astfel de discriminare până la adoptarea de către legiuitor a dispozițiilor necesare pentru eliminarea acesteia.
- 58 În cazul în care ar fi posibilă o astfel de aplicare a dreptului național, ar reveni acestei instanțe sarcina de a examina, pe baza unei aprecieri globale a elementelor obiective care caracterizează situația persoanei căutate, dacă, în cauza principală, între această persoană și statul membru de executare există legături suficiente, în special familiale, economice și sociale, de natură să demonstreze integrarea sa în societatea statului respectiv, astfel încât aceasta să se afle în fapt într-o situație comparabilă cu cea a unui resortisant național.
- 59 Având în vedere tot ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 și articolul 18 TFUE trebuie interpretate în sensul că, deși un stat membru poate, în cadrul transpunerii articolului 4 punctul 6, să decidă să limiteze situațiile în care autoritatea judiciară națională de executare poate refuza să predea o persoană care se încadrează în domeniul de aplicare al acestei dispoziții, acesta nu poate exclude în mod absolut și automat din acest domeniu de aplicare resortisanții altor state membre care rămân sau sunt rezidenți pe teritoriul său, indiferent de legăturile pe care le au cu acesta din urmă.

- 60 Instanța de trimitere, luând în considerare ansamblul dreptului intern și făcând aplicarea metodelor de interpretare recunoscute de acesta, trebuie să interpreteze dreptul național, în cea mai mare măsură cu putință, în lumina textului și a finalității Deciziei-cadru 2002/584, pentru a garanta deplina efectivitate a acestei decizii-cadru și pentru a ajunge la o soluție conformă cu finalitatea urmărită de aceasta.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 61 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre și articolul 18 TFUE trebuie interpretate în sensul că, deși un stat membru poate, în cadrul transpunerii articolului 4 punctul 6, să decidă să limiteze situațiile în care autoritatea judiciară națională de executare poate refuza să predea o persoană care se încadrează în domeniul de aplicare al acestei dispoziții, acesta nu poate exclude în mod absolut și automat din acest domeniu de aplicare resortisanții altor state membre care rămân sau sunt rezidenți pe teritoriul său, indiferent de legăturile pe care le au cu acesta din urmă.

Instanța de trimitere, luând în considerare ansamblul dreptului intern și făcând aplicarea metodelor de interpretare recunoscute de acesta, trebuie să interpreteze dreptul național, în cea mai mare măsură cu putință, în lumina textului și a finalității Deciziei-cadru 2002/584, pentru a garanta deplina efectivitate a acestei decizii-cadru și pentru a ajunge la o soluție conformă cu finalitatea urmărită de aceasta.

Semnături